

פתח דבר

בקובץ שלפניכם, שיצא לאור ביוזמת "המרכז להוראת האגדה" שבמכללת "אפרתה" והפיקוח על הוראת הספרות בחמ"ד, מובאים עיונים-ניתוחים ספרותיים ופרשניים לחמישה עשר סיפורים מספרות חז"ל. העיון הספרותי בסיפורי חז"ל מחזיק ברכה גם בעומדו בפני עצמו, אך יש בניתוחים אלו חשיבות מיוחדת למורים לספרות. הסיפורים שנבחרו נכללים בתוכנית הלימודים בספרות של החמ"ד. חוברת ספרות אגדה א', שנרפסו בה הנוסחים של הסיפורים, בלוית תרגום ופרשנות מילולית במידת הצורך, פורסמה על ידי המרכז להוראת האגדה בשיתוף המינהל לחינוך הדתי, והפיקוח על הוראת הספרות בחמ"ד, בשנת תשס"ב. נראה לנו שהוראת אגדות חז"ל במסגרת תוכנית הלימודים אמורה להתבסס על הנוסחים המובאים בחוברת. כמו כן, מן הראוי להדגיש שניתוחי הסיפורים בקובץ הזה מבוססים בעיקרו של דבר על הנוסח המובא בחוברת ספרות אגדה א' (תשס"ב).

הגישה הכללית הנקוטה בידי מחברי הניתוחים הינה ספרותית. רוצה לומר, השיטה הספרותית מופעלת כדי להבין טוב יותר את הסיפורים ולחשוף את מלוא העומק של מסריהם. בחלק מן הסיפורים מובאים מספר ניתוחים כדי להציג נקודות מבט נוספות ולהרחיב את היריעה הפרשנית.

במספר סיפורים הבאנו כמה נוסחים של אותו סיפור, וזאת כדי להפגיש את התלמידים עם תופעה נפוצה המצויה בספרות חז"ל, שסיפורים הנראים לכאורה זהים בתוכנם מופיעים במקומות שונים בנוסחים שונים. אמנם עיון מדוקדק במרכיביהם הספרותיים של מקבילות הסיפורים מראה כי לפנינו סיפורים בעלי מסרים שונים ומגמות שונות.

אנו רואים בקובץ זה תחילתה של דרך – שיתוף פעולה בין מורי הספרות העוסקים בחז"ל והמרכז להוראת האגדה. ככוונתנו להמשיך ולפרסם ניתוחים הערות התייחסויות גם לסיפורים נוספים, וחוברת ספרות אגדה ג' נמצאת בהכנה.

אנו מקווים שהקובץ יביא תועלת למורים ויקרב את סיפורי חז"ל ללב הקוראים.